

Wárágà Pólò dré tisìle Títò dré dhi

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drìdrì dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tisìle Títò dré dhi 'i. Títò nda tá mómí Yúdà mvá ro ko Yésu ni ka òlèpi gò, dré atsázó Pólò ni àzíamu ki àlo ró dhi 'i (Gàlàtíyàbhá i 2:1-3). Pólò tayí tá akódhi tùrù Kùrètè àdhyà na, kònòró Èkèlézyà ki tà, bhàgo ki tobhàzo Èkèlézyà bhàandre tíí i 'àsè dhi i drìle (1:5).

Pólò adré wárágà kònìdhi ni tisì tà kàdrìkàdrì na dhi i sè. Alo ni, adré tà lazí Títò dri tà adrézó Èkèlézyà ni drì kobhá ki kipè dhi ki tà sè (1:5-16). Tàko ko, mómí bí Èkèlézyà Kùrètè àdhyà na dhi ki tà tá dóro ko. Rì ni, Pólò adré Títò ni drì ta, tà kitswábhá dré tadhálé mómí twátwa Èkèlézyà na dhi i dré dhi ki tà sè: àgo màlìga i, tòkó màlìga (kitswábhá kpà kyánzi ki tadhá dhi i), kàdhúra i, ìndì màrábà i (2:1-15). Na ni, Pólò adré mómíyá ka òlèpi dhi i kàdré atsílé ngíni ya dhi ni tà tadhá Títò dré (3:1-11). Ayi nda i kàdré tà kàdrìkàdrì bha mómí i kòfalé, adrézó tà kitswábhá mómí ki 'o ru lanzí dhi ki ga.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi ki aìma

- 1) Pólò ni mòdo fèma (1:1-4)
- 2) Èkèlézyà ni drì kobhá ki tà (1:5-16)
- 3) Tà kitswábhá tadhálé mómí twátwa Èkèlézyà na dhi i dré dhi i (2:1-15)

4) Mòndyá ka'ibhá dhi ki atsimá (3:1-11)

5) Pólò ni kúlí kùdù (3:12-15)

Pólò ni mòdo fèma

¹ Ma, Pólò, Giká ni màrábà, ìndì Yésu Krísto ni àpóstolò, má adré wárágà kònìdhi ni tisì ma. Giká bhà ma adrélé àzì nda ni 'o, mòndyá í dré zìle dhi ì kòka'iró Yésu Krísto, tà bàti nìzo gò, adrézó tròle Giká ni tà rú,

² ì kàdréró mǐ bha lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisúzó. Giká kitswálépi kinzò ta ko dhi lazí tá lídrì nda ni tà drìdrì bvò ni bhàma kandrà.

³ Dì lókyá dré tá bhàle dhi kòkitswá dre dhi, Giká àma ki tidrìlépi nda dré áyi kúlí 'òzo apfòle ngádra 'á. Tàko ko, bhà áyi kúlí nda ni longoma ni tà má drígá, má kòlongóro ngóro dré tá tàle má kò'o dhi tìni.

⁴ Má adré wárágà kònìdhi ni tisì mǐ, Títò, áma mvá bàti àma ki tà ka'ika'ì na dhi dré. Giká àma ki Atá ì Yésu Krísto àma ki tidrìlépi dhi be dhi ì kòbhà àyi ki togó tani mí rú, ìndì ì kòfè tà kìdrìkìdrì mí dré!

Azì fèle Títò dré 'òle tùrù Kùrètè àdhyà na dhi

⁵ Má tayí tá mǐ adrélé Kùrètè na, mí kòledéro tà kitswábhá rè ko dhi ì títi, bhàgo ki tobhàzo Èkèlèzyà bhàandre àlo àlo títi dhi ì 'àsè dhi ì drìle, ngóro má dré tá lazílé mí dri dhi tìni.

⁶ Adré leá dhi, bhàgo kàdré mómí adrélépi tà àko í rú dhi 'i. Kàdré agó tòkó íbe àlo kwákwá dhi 'i. Akódhi ni ànzi ì kàdré mómí Yésu ni ka'ibhá dhi 'i. Ì kàdré kpà tà kitswázó àyi ki asíkì ásà

dhi àko àyi rú, kàdré tà swà 'òma ni tà sè yà, kó ngalè móndeí ki kúlí gàma ni tà sè yà dhi.

⁷ Adré leá dhi, Ekèlézyà ni drĩ kòlepi kàdré móndeí adrélépi tà àko í rú dhi 'i. Tàko ko, à adré Gìká ni àzì bha akódhi drígá kòdhya. Akódhi kàdré drìkàdrì ro ko, kombà ro ko, wá tsìlepi ró ko, làpfubhá ro ko, ìndì làfa ndàlepi túrúpfú sè dhi ró ko.

⁸ Be ró dhi, kàdré ína móndeí adrélépi móndeí ki ka'ì dòle í véna togó dóro sè, adrélépi tà dóro le, adrélépi tà 'o tògyá sè, adrélépi gyägya ìndì lólo, ìndì adrélépi áyi tàndì ni lovó mvo dhi 'i.

⁹ Kàdré tròle gígí ro kúlí bàti tadhálé í dré dhi i rú, í kòkitswá ró móndeí ki kodzó tà adrélé tadhálé gyägya dhi i sè, kitswázó kpà móndeí adrèbhá ligílé tà nda i rú dhi ki tàkonzì tadhá àyi dré.

¹⁰ Tàko ko, móndeí adrèbhá ligílé, adrèbhá tà tàko ki ta, adrèbhá kpà móndeí ki lití dhi i bĩ. Lavulé dhi, àyi Yúdà ànzì i kòfalé.

¹¹ Adré leá dhi, à kàtsú àyi ki ti. Angyá ko, ì adré àyikya tà kitswábhá tadhálé ko dhi ki tadhá kòdhya, kitswázó làfa kisú túrúpfú sè dhi bvó. Ì adré di móndeí dzó àruka i 'ásè dhi ki drì kizá títí.

¹² Ayi ki tàndì ki pròfétà ki àlo tà dhi: «Kùrètèbhá i ngbú àyikya kinzòbhá 'i, kà'wá àtrá kònzì dhi 'i, ìndì kòvongbolobhá tòbvo ró dhi 'i.»

¹³ Tà tàle àyi rú nda kòdhi tà bàti 'i. Àsà dhi, mí kàdré àyi ki tàkonzì tadhá àyi dré ngádra 'á, ì kàdré ró àyi ki totó tātā àyi ki tà ka'ìka'ì na be dhi bvó.

¹⁴ Lè ì kògò adrélé tròle títí tàko Yúdà ànzì kya i rú ko, ìndì tòlí móndeí tà bàti gabhá rè dhi kya

ì rú ko.

¹⁵ Móndyá adrébhá togó íbe lólo dhi ì dré dhi, ngá títi dhi ì lólo. Di, móndyá tà ka'íka'í àko adrébhá togó íbe ndĩ ró dhi ì dré dhi, ngá títi dhi ì ndĩ ró. Angyá ko, ì tayí àyíkya àyi kì togó atsálé ndĩ ró àyi kì tà kisùkisù be.

¹⁶ Móndyá làsú be kònìni nda ì adré tàá dhi, ì nĩ Giká be. Di, ì adré àyíkya akódhi nì ga tà títi ì dré adrélé 'òle dhi ì sè. Ayi nda ì móndyá adrélé gàle gàgà dhi 'i. Ayi móndyá adrébhá ligílé, ìndì kitswábhá tà dóro 'o bwà ko dhi 'i.

2

Tà kitswábhá tadhále móndí twátwa Ekèlézyà na dhi ì dré dhi ì

¹ Di, mì ró dhi, mí kàdré mína tà tadhá ngóro dré kitswálé Giká nì tà adrélé tadhále gyàgya dhi sè dhi tíni.

² Mí kàdré àgo màlìga kì tadhá, ì kàdréro àyi kì tà kisùle dhi kì líkí, adrézó tà 'o tògyá sè, ì kòkitswáro lindrì sè. Ì kàdré àyi kì totó tātā àyi kì tà ka'íka'í na, àyi kì lèle na, ìndì àyi kì togó tsìma na.

³ Kàdré tòkó màlìga kì tà sè dhi, mí kàdré kpà àyi kì tadhá, ì kàdréro atsílé ngóro móndí àyi kì febhá adrélé lólo Giká dré dhi ì tíni. Ì kàdré móndí kì rú ta kònzi ko. Ì kòtayí kpà àyi atsálé wá nì màrábà ì ró ko. Be ró dhi, ì kàdré àyíkya tà dóro tadhá kòdhya.

⁴ Asà dhi, ì nì kitswá kyánzi kì tadhá, ì kàdréro àyi kì àgo kì le àyi kì ànzimvá íbe,

⁵ adrézó tà 'o tògyá sè, adrézó togó íbe lólo ìndì dóro, adrézó àyi kì dzó kì tà líkí, adrézó drì asó

àyì kì àgò ì kandrà, à kòkìtswáró tà ta kònzì Gìká nì kúlí rú àyì kì tà sè ko.

⁶ Kàdré kàdhúra kì tà sè dhi, mí kàdré kpà àyì kì kodzó, ì kàdréro tà 'o tògyá sè.

⁷ Mì ró dhi, mí kàdré tà dóro 'o tà tíí ì sè, ì kàdréro tà nda kì no mí rú, adrézó 'òá mína tíni. Mí kàdré tà mí dré adrélé tadhále dhi kì líkí, kàdréro tà bàti ró kitswálé lindrì sè.

⁸ Mí kàdré kpà kúlí ta gyägya, à kòkìtswáró kúlí nda kì kayí ko, ámi kàribhá ì kàdréro kanyò ro, ì dré adrélé tà kònzì àko tàle àma rú dhi sè.

⁹ Kàdré màràbà kì tà sè dhi, mí kàdré àyì kì kodzó, ì kàdréro drì asó àyì kì mírì ì kandrà tà tíí ì sè, àyì kì tà kàdréro dóro àyì kì mírì nda ì mìlèsè. Ƴ kàdré kúlí tokó àyì tí ko.

¹⁰ Ƴ kàdré kpà àyì kì ngá kugù àlomvá ko. Be ró dhi, ì kàdré àyì kì tàndi kì tadhá ngóro móndí kitswálé ka'ile togó wáyì sè dhi ì ró, ì kàdréro Gìká àma kì tidrìlépi dhi nì tà adrélé tadhále dhi kì 'o adrélé lindrì ro tà tíí ì sè.

¹¹ Tàko ko, Gìká tadhá áyì togó tani kitswázó móndyá tíí dhi kì tidrì dhi dre.

¹² Akódhi nì togó tani nda sè dhi, adré àma kì tadhá atsima twá áyì tà rúsè dhi nì ga, lovó kònzì bvò kòndi àdhya kì 'òma be, mà kàdréro atsilé tògyá sè, adrélé tà gyägya 'o, adrézó tròle Gìká nì tà rú lókyá ándrò kòndhi sè.

¹³ Mà adré 'òá kònnì, adrézó mì bha arí be, adrézó Yésu Krísto, àma kì Gìká kàdrì ìndì àma kì tidrìlépi dhi nì agòma mìlanzìlanzì ro dhi nì letè.

¹⁴ Akódhi nda fè áyì tàndi àma kì tà sè, kitswálé àma kì apá tàkonzì tíí ì lésè, ìndì kitswálé àma

ki temvé adrélé mónnyá lólo ína i ró, mà kàdréro àtsi ró adrélé tà dóro 'o.

¹⁵ Mí kàdré tà nda kòdhi ki tadhá móndí i dré kòdhya, adrézó àyi ki kodzó, adrézó àyi ki lotó rinyí wáyi fèle mí dré dhi sè. Mí kòtayí mi dhya àlo dré ayízèle ko.

3

Mónnyá ka'ibhá dhi ki atsimá

¹ Lè mí kògò adrélé tàá mónnyá ka'ibhá i dré dhi, ì kàdré àyi ki bha àyi ki ópí i zàle, ìndì dhya bhàle àyi drìle dhi i zàle. Ì kàdré àyi nda ki kúlí yi, adrézó gànzi ró tà dóro tíí dhi ki 'o.

² Ì kòtà dhya àlo ni rú kònzi ko. Ì kòlawà kpà móndí íbe ko. Be ró dhi, ì kàdré àyi ki togó dóro ìndì yàya tadhá mónnyá tíí i véna.

³ Tàko ko, wáláká dhi, àma tá kókpà móndí azaaza lig'ibhá Gíká rú, àyi ki tay'ibhá litílé dhi 'i. Ama tá màràbà àma ki lovó kònzi kya, ìndì lovó twátwa bvò àdhya kya 'i. Mà adré tá tatsilé tà kònzi 'obe, lovó kònzi bhabe, ìndì togó kònzi bhabe àma kòfalésè. Móndí àruka ì adré tá kpà togó kònzi bha àma rú.

⁴ Dì, Gíká àma ki tidrìlépi dhi tadhá tá ína áyi togó dóro áyi lèle be àma dré gò,

⁵ àma ki tidrízó. Tidrí tá àma tà gyägya mà dré 'òle dhi i sè ko. Be ró dhi, tidrí ína àma í dré àma ki kizà lèle bhàle dhi sè. Tàko ko, dzì tá àma àma ki tàkonzì lésè, àma ki tizo tódhya, lídrì tidhí ro dhi ni afèzo àma dré Tirí Lólo ni rinyí sè.

⁶ Dré Tirí Lólo nda ni kutúzó gàle àma léna bǐ Yésu Krísto àma ki tidrìlépi dhi sè,

⁷ kitswálé àma í dré bhàle gyăgya áyi togó tani sè dhi i, mà kòkisúró lídrì kóná vésè kólyá dhi tàyilé ro, adrézó àma ki mĩ bha ásà.

⁸ Kúlí kòdhi i, kúlí kitswálé ka'ile dhi 'i. Má adré di leá dhi, mí kàdré tà kòdhi ki tadhá ngádra 'á, móndyá Giká ni ka'ibhá dhi ì kàdréro àyi ki fe adréle tà dóro 'o. Tà nda ì tà dóro lavulé kitswábhá móndyá títi dhi ki ledé dhi 'i.

⁹ Di, mí kàdré mína káyi azaaza dhi ki ga, tábhi ki rú ki atíma íbe, lawà íbe, ìndì tà kayima tátrítrí kúli ni tà dri dhi be. Tàko ko, tà nda kòdhi ì tà tàko kitswábhá móndí ki ledé bwà ko dhi 'i.

¹⁰ Dhya àlo kàdré móndí ki 'o ru lanzí dhi, lè mí kòkodzó akódhi nda vésè àlo tsàle vésè rĩ. Kòyi ko dhi, mí kòtayí akódhi.

¹¹ Mí nĩ tàle dhi, dhya làsú be kònìni dhi tayí áyi tà kisùkisù abíle dre dhi be. Tàkonzì dré adréle 'òle dhi ì sè dhi, adré tà bhà áyi tàndì dri.

Pólò ni kúli kùdù

¹² Má ni Arètemà 'i yà kó ngalè Tíkíkò 'i yà dhi ni mu mí véna. Ayi nda ki àlo kòtsa dre dhi, mí kò'o tà títi dhi ì lizo áma kisú Nìkòpòli na. Tàko ko, má nò dóro ni, má dré lókyá kídhi àdhya ni letèle lavulé kònàle dhi.

¹³ Mí kò'o tà títi dhi ì Zénà tòlí tà 'òlepi dhi ki ledézó Apólò be lile àyi ki atsi na, ngá àlo kòpiró ayi láti na ko.

¹⁴ Lè àma ki móndyá ì kònì àyi ki fèle adréle tà dóro 'o, ì kòkitswáró ngá fe móndyá adrébhá lovó ni íbe dhi ì dré, adrézó kpà lò'wa dóro 'a bĩ.

15 Móndyá títí mà dré adrézó àyi íbe kònwa dhi ì fè mòdo mí dré. Mí kòfè kpà mòdo móndyá ka'ìbhá títí adrébhá àma kí le dhi ì dré.
Gíká nì togó tani kàdré àmi íbe títí!

Logo (Logoti)
Logoti (Logo): BUKU TA TIDHI//RU YIZO DHI ADHYA
New Testament

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Logo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 May 2025 from source
files dated 10 May 2025

942af0a0-42ea-5477-8f1a-fed39823f32b